

ՄԱՍՆԱՎՈՐ ՎԱՐԴԱՊԵՏԱԿԱՆ ԻՇԽԱՆՈՒԹՅԱՆ ՏՎԶՈՒԹՅՈՒՆ

Մայիսի 7-ին հոգևոր ձեմարանի հանդիսության սրահում, Վեհափառ Հայրապետի նախագահությամբ, տեղի է ունենում Մայր Աթոռի երիտասարդ միաբաններ Ս. Գարեգին արք. Ներսիսյանի և Ս. Ստեփանոս արք. Չաքալյանի վարդապետական ավարտաճանի բանավոր պաշտպանության հանդիսությունը:

Նախագահական սեղանի շուրջ, Հայոց Հայրապետի կողքին, տեղ են գրավել Ս. Սին, Ս. Հուսիկ, Ս. Չավեն, Ս. Ղևոնդ արքեպիսկոպոսները:

Հանդիսությանը ներկա են նաև Մայր Աթոռի ողջ միաբանությունը, հոգևոր ձեմարանի դասախոսական կապն ու այլ հրավիրյալներ:

Վեհափառ Հայրապետի բարեհաճ կարգադրությամբ նախապես նշանակվել էր ավարտաճաների քննության հանձնաժողով, որի կազմում էին, որպես անդամներ, Ս. Արսեն եպս. Բերբերյանը, պրն. Հայկ Մելքոնյանը և պրն. Պարզև Շահբալյանը, որոնք առանձինն ու հանգամանորեն քննել էին ավարտաճաները և իրենց գնահատականներն ու դիտողությունները գրավոր կերպով ներկայացրել Վեհափառ Հայրապետին:

Քննիչ հանձնաժողովը ավարտաճաների գրավոր պաշտպանությունը գնահատել էր «գերազանց» և խնդրել Հայոց Հայրապետին՝ թույլ տալ դիտերտանությունն մայիսի 7-ին հանդես գալու հրապարակայնորեն իրենց ավարտաճաների բանավոր պաշտպանությամբ:

Ս. Գարեգին արք. Ներսիսյանի վարդապետական ավարտաճանի թեման էր «Պողոսագիտությունը այսօր»:

Աշխատությունը բաղկանում էր 60 մեքենագրված էջերից, չորս գլխավոր բաժանումներից և ինը ենթաբաժիններից:

Սույն աշխատությունը ընթերցողին ծանոթացնում է «Արևմուտքի պողոսագետ աստվածաբանների եպրահանգումներին և այլ որոնումներին, որոնք դեռ այսօր էլ շարունակվում են այդ ասպարեզում», նշում է հեղինակը:

Քննիչ հանձնաժողովը իր վեկուցագրում նշում է, որ «հեղինակը իր առաջ դրած խնդիրը հաջողությամբ է կատարել», օգտագործել է մանավանդ գերմաներեն լեզվով գրված 23 անուն աղբյուրները:

Հեղինակը հաջողությամբ ներկայացրել է Պողոս առաքյալի կենսագրությունը՝ օգտագործելով նաև պոլոսյան թղթերի կենսագրական տվյալները: Հետաքրքիր են Պողոս առաքյալի դարձի մանրամասնությունները, որտեղ օգտագործվել են բժիշկների, պատմաբանների, հոգեբանների գիտական ուսումնասիրությունները:

Ներկայացված աշխատության շարադրանքը կոտ է, մտքերը ձևակերպված են հստակ, լեզուն ընդհանրապես հարթ է, շարահյուսորեն ձկուն, թեև տեղ-տեղ կան առանձին աննշան սխալներ:

Քննիչ հանձնաժողովը Ս. Գարեգին արք. ղայի սույն աշխատությունը «գերազանց» է գնահատում և խնդրում է Հայոց Հայրապետին՝ թույլ տալ նրան հանդես գալ իր ավարտաճանի բանավոր պաշտպանությամբ:

Ս. Ստեփանոս արք. Չաքալյանի ավարտաճանի թեման «Եսեյանները և Քումրանի համայնքի կանոնը» ուսումնասիրությունն է:

Աշխատությունը բաղկանում է 41 մեքենագրված էջերից: Ունի ներածական բաժին և վեց ենթագլուխներ: Աշխատությանը կցված է նաև մի հատված՝ որպես վերջաբան:

Ս. Ստեփանոս արք. ղայի աշխատությունը

առաջին հաջող և գիտական ուսումնասիրությունն է քումրանագիտության մասին:

Նյութը չափապանց հետաքրքրական է և քրիստոնեության ծագման պատմությամբ պեղվող հայ բանասերների համար ունի սկզբնաղբյուրի նշանակություն:

Ուսումնասիրության լեզուն սահուն է, հարթ ու հստակ, շարադրանքի կառուցվածքը՝ կոռ: Սույն ուսումնասիրության մեջ ևս կան շարահյուսական անհարթություններ:

Քննիչ հանձնաժողովը հույս է հայտնում, որ ուսումնասիրողը իր շահեկան սույն աշխատանքը հետագայում կամբողջացնի, որպես քումրանագիտությանը նվիրված գիտական աշխատություն:

Աշխատության մեջ համառոտակի ներկայացվել է քումրանյան ձեռագրերի հայտնաբերման ճշգրիտ պատմությունը, որի մեջ հենդինակը նշում է, որ հայտնաբերված այդ փաստաթղթերը պատկանել են «Եսենյան» կոչված հրեական մի աղանդի, ըստ հրեա պատմիչ Հովսեփիոս Փլավիոսի, Փիլոն Ալեքսանդրացու և Պլենիոս Երեցի հաղորդած վկայությունների: Վերոհիշյալ վկայությունների ճշմարտացիությունը հաստատվում է Քումրանի ձեռագրերում պահպանված փաստերով:

Եսենյանների ստեղծած աղանդավորական սույն համայնքը հակադրվում էր այդ ժամանակ գոյություն ունեցող ստրկատիրական կարգերին և հաստատված օրենքներին: Եսենյանները դատապարտում էին ստրկատիրական կարգերը և դրա փոխարեն առաջ էին քաշում բոլորի համար պարտադիր աշխատանքի սկզբունքը: Այդ աղանդի հիմնական դրույթներից մեկն էր համայնական գույքի և համայնական ունեցվածքի սկզբունքը:

Ուսումնասիրության մեջ մեծ հետաքրքրություն է ներկայացնում Քումրանի համայնքի կանոնադրությունը: Աղանդը իր փիլիսոփայությունը հիմնել էր երկվության (դուալիզմ) գաղափարի վրա, այսինքն լույսի և խավարի, չարի ու բարու, Աստծու և սատանայի գոյության և պայքարի վրա:

Աշխատության մեջ հարևանցիորեն խոսվում է քրիստոնեության և եսենյանների միջև գոյություն ունեցող որոշ հասկացողությունների մասին: Ս. Ստեփանոս արեղան իր ուսումնասիրության մեջ նշում է, որ «գուցե եսենյանների կանոնների ինչ-որ աղբյուրություն հնարավոր լինե՞ր գտնել հետագա դարերում ստեղծված քրիստոնեական վանական կալվածկերայությունների կանոնադրությունների

վրա»: Բայց այս մասին առաջ չեն բերված փաստացի վկայություններ:

Քննիչ հանձնաժողովը ներկայացված սույն աշխատությունը գնահատում է նույնպես «գերապանց», «իր բնույթով նոր, ներկայացված է գիտական բավարար հիմնավորումով», և խնդրում է Հայոց Հայրապետին՝ թույլ տալ Ս. Ստեփանոս արեղային հանդես գալու իր ավարտաճառի բանավոր պաշտպանությամբ:

Քննիչ հանձնաժողովը այնուհետև հրավիրում է Ս. Գարեգին և Ս. Ստեփանոս արեղաներին՝ հանդես գալու իրենց ավարտաճառերի բանավոր պաշտպանությամբ:

Ս. Գարեգին և Ս. Ստեփանոս արեղաները համառոտակի խոսում են իրենց թեզերի ընտրության, օգտագործած աղբյուրների մասին և վերջում պատասխանում քննիչ հանձնաժողովի տված հարցերին:

Քննիչ հանձնաժողովը երկու ավարտաճառերի բանավոր պաշտպանությունը գնահատում է «գերապանց»:

Այնուհետև Ս. Արսեն եպս. Բերբերյանը, հանուն քննիչ հանձնաժողովի, հրավիրում է Հայոց Հայրապետին՝ իր օրհնության խոսքն ասելու:

Հայոց Հայրապետը ջերմորեն շնորհավորում է Ս. Գարեգին և Ս. Ստեփանոս արեղաների վարդապետական ավարտաճառերի հաջող պաշտպանությունը և իր սրտի ուրախությունն է հայտնում, որ Մայր Աթոռի երիտասարդ միաբանները հանդես են գալիս նման արժեքավոր ուսումնասիրություններով և շարունակում Մայր Աթոռի երբեմնի գիտուն միաբանների գրական-ստեղծագործական ավանդությունը:

Հրամանավ Վեհափառ Հայրապետի, մայիսի 9-ին Օշականի Ս. Մեսրոպ եկեղեցում Ս. Արսեն եպս. Բերբերյանը, համաձայն Ձեռնադրության Մաշտոցի, Ս. Գարեգին և Ս. Ստեփանոս արեղաներին շնորհում է մասնավոր վարդապետական իշխանության չորս աստիճաններ:

Վերջում Ս. Արսեն եպիսկոպոսը հանդես է գալիս Հայ եկեղեցում վարդապետական աստիճանի տվչության կարևորությանը նվիրված խրատականով:

«Էջմիածին» ամսագրի խմբագրությունը ջերմորեն շնորհավորում է նորապսակ Ս. Գարեգին և Ս. Ստեփանոս վարդապետներին և նրանց բարեմաղթում նորանոր հաջողություններ, իրենց ապագա հոգևոր ծառայության պատասխանատու ասպարեզում: